

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: **P. K.**

zastoupen JUDr. Alenou Kubalovou, advokátkou

se sídlem Nádražní 2680/54, 702 00 Ostrava - Moravská Ostrava

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**

sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 1. 2020, č. j. MPSV-2020/6649-923, ve věci příspěvku na živobytí a rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 1. 2020, č. j. MPSV-2020/6650-923, ve věci doplatku na bydlení,

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení dvou v záhlaví označených rozhodnutí žalovaného. Prvním rozhodnutím č. j. MPSV-2020/6649-923 bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky ze dne 5. 12. 2019, č. j. 656967/2019/OOI, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o příspěvek na živobytí, a uvedené rozhodnutí bylo potvrzeno. Druhým rozhodnutím č. j. MPSV-2020/6650-923 bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky ze dne 5. 12. 2019, č. j. 656961/2019/OOI, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o doplatek na bydlení, a uvedené rozhodnutí bylo potvrzeno.
2. Žalobce s napadenými rozhodnutími nesouhlasí a navrhuje, nechť je soud zruší pro jejich nezákonnost. Žádosti o příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení byly žalobci zamítnuty, neboť údajně neumožnil provedení sociálního šetření v bytě č. X na adrese jeho trvalého bydliště. Žalobce má za to, že nebylo důvodné provádět sociální šetření, protože se nejedná o jediné kritérium pro přiznání nároku a zároveň nežádá o příspěvek na vybavení domácnosti. Za tohoto stavu není důvodné provádět předmětné kontroly, nicméně žalobce je měl přesto snahu umožnit. Žalobce byl uchazečem o zaměstnání a pracoval na základě dohody o pracovní činnosti, a proto nemohl být neustále doma a na sociální šetření čekat. Sociální šetření byla uskutečňována v brzkých ranních hodinách i přes žádosti žalobce, aby byly vykonány až po osmé hodině ranní, po vypravení syna do školy. Dne 22. 11. 2019 v 6:42 hod měly pracovnice Úřadu práce zvonit na zvonek žalobce, ten však byl po prodělané dopravní nehodě ze zdravotních důvodů pod vlivem zklidňujících léků a léku na spaní a zvonek neslyšel. Sociální pracovníce kontaktoval telefonicky poté, co jej probudil syn v 6:51 hod, ale již se odmítly vrátit. Snahu pracovníků úřadu práce o opakované sociální šetření v krátkých časových intervalech bez možnosti dohodnout dopředu termín, označil žalobce za nepřijatelné šikanózní jednání a porušení práva na soukromí zakotvené v článku 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.
3. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby, shrnul dosavadní průběh řízení a skutkový stav věci. Dle žalovaného ze zákona vyplývá, že nemožnost provedení šetření může mít za následek zamítnutí dávky. Bez ověření skutečností uvedených v žádosti o dávku není možno dle zákona o pomoci v hmotné nouzi vyhodnotit nárok na dávku a její výši. S ohledem na všechny zjištěné informace i z předchozích správních řízení chtěl Úřad práce ČR provést sociální šetření v termínu, který by nebyl blíže specifikován z důvodu zjištění objektivních sociálních a majetkových poměrů. Cílem šetření v místě je zejména ověření rozhodných skutečností uvedených žadatelem a společně posuzovanými osobami při podání jakékoliv žádosti.
4. Krajský soud v souladu s ust. § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s. ř. s.), přezkoumal napadená rozhodnutí žalované v mezích žalobních bodů, včetně zákonnosti správního řízení, které předcházelo jejich vydání, dle skutkového a právního stavu k datu vydání napadených rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba není

důvodná. Soud přitom postupoval podle § 51 odst. 1 s. ř. s. a rozhodl bez nařízení jednání, neboť žalobce s tímto postupem výslovně souhlasil a žalovaná se na výzvu soudu dle citovaného zákonného ustanovení nevyjádřila.

5. Ze správních spisů soud zjistil, že žalobce dne 23. 9. 2019 podal žádost o příspěvek na živobytí a žádost o doplatek na bydlení, které doplnil přílohami, dokladem o výši měsíčních příjmů, prohlášením o stanovení vyživovací povinnosti a jejím plnění, prohlášením o celkových sociálních a majetkových poměrech syna M. K., informací o užívaném bytu. K výzvě Úřadu práce ČR žalobce doplnil formulář potvrzení o hrubém měsíčním výděлку, doklad o výši měsíčních příjmů syna M. K. a uvedl, že nepobírá žádné odměny z výkonu funkce předsedy družstva, nevlastní bankovní účet a syn M. K. získal darem byt od své babičky (matky žalobce), přičemž v bytě dárkyně nadále bydlí. Ve správním spisu je dále založen záznam o sociálním šetření v místě, ve kterém je uvedeno, že dne 15. 10. v 9:20 hod žalobce nebyl zastížen, bylo 3x zvoněno a oznámení bylo vhozeno. Další záznam ze sociálního šetření v místě je datován 17. 10. 2019. Sociální šetření bylo zahájeno v 8:32 hod a bylo skončeno v 8:35 hod. Záznam obsahuje text „odchází k paní S. – SSP, údajně je objednan“ a také podpis žalobce. V úředním záznamu ze dne 18. 10. 2019 je uvedeno, že paní S., pracovnice SSP, která vyřizuje dávky sociální podpory žalobce, uvedla, že jmenovaný se měl na odbor státní sociální podpory dostavit dne 17. 10. 2019, avšak není pravdou, že by byl pozván na určitý čas. Klienti u dané pracovnice na čas pozývání nejsou. Naopak byl žalobce upozorněn na skutečnost, že se může dostavit kdykoli v časovém rozmezí 8-11 hod. Šetření u žalobce proběhlo dne 17. 10. 2019 v 8.32 hod a tudíž měl dostatek času zvládnout sociální šetření a taktéž si řádně vyřídit případné dávky státní sociální podpory. Jeho chování je tudíž na hraně skutečnosti, zda se z jeho strany nejedná o účelové jednání, jak zabránit řádnému prošetření sociálních, majetkových a rodinných poměrů v jeho domácnosti. Správní spis dále obsahuje protokol z jednání ze dne 23. 10. 2019. Při osobním jednání byl žalobce seznámen s nedostatky podkladů pro rozhodnutí o požadovaných dávkách. Mimo jiné byl upozorněn na skutečnost, že ve formuláři potvrzení o celkových sociálních a majetkových poměrech nezl. M. K. chybí uvést byt na ul. N. X, O., jehož vlastnictví nebylo jmenovaným řádně ohlášeno a informace o něm byly zjištěny až správní činností úředníků. Žalobce byl poučen ve smyslu § 14 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb. o povinnosti rodiny tento majetek využít za účelem zvýšení příjmu si vlastním přičiněním, a to prodejem nebo jiným využitím majetku, kdy žalobci byla poskytnuta lhůta 3 měsíců, od data sepsání protokolu. Pokud takto neučiní, po dané lhůtě nebude považován za osobu v hmotné nouzi. Přičemž skutečnost, že se v bytě zdržuje dárkyně, a to babička nezletilého, nelze brát v potaz. Žalobce musel hradit podnájemné v bytě, který měl v podnájmu od dárkyně, jeho matky, a to nad rámec stanoveného nájemného určeného bytovým družstvem (vlastníkem nemovitosti), přestože byl spolu se svým synem ve hmotné nouzi. Tato skutečnost byla matce žalobce známa, neboť jako jeho právní zástupkyně veškeré jeho záležitosti vyřizuje a spravuje, a ani informace o jeho tíživé finanční situaci ji morálně nebránily, aby po synovi žádala finanční úhrady za užívání bytu, ač musela předpokládat, že syn tyto není schopen zvládnout vlastním přičiněním, neboť dlouhodobě potřebuje finanční pomoc od státu. Dle znění plné moci je žalobce své matce povinen hradit také odměnu za právní služby.
6. Dále správní spis obsahuje podklady pro zhodnocení majetkové situace žalobce, výzvu ze dne 5. 11. 2019, aby žalobce umožnil třetí pokus sociálního šetření v období od 18. 11. 2019 do 22. 11. 2019 v místě faktického pobytu v čase od 6:00 do 15:00 hodin, kdy termín

nebude blíže specifikován z důvodu zjištění objektivních sociálních a majetkových poměrů místa faktického pobytu a nesouhlasné vyjádření žalobce ze dne 4. 11. 2019 ohledně širokého rozpětí ohlášeného termínu sociálního šetření. V reakci na vyjádření žalobce sdělil Úřad práce ČR žalobci, že pokud některý den v ohlášeném termínu sociálního šetření v místě jeho pobytu není schopen z vážných důvodů šetření umožnit, je nutné úřadu tuto skutečnost ihned řádně nahlásit a prokazatelně doložit. Ze záznamu ze sociálního šetření se podává, že dne 18. 11. 2019 v 7:24 hod pracovníce úřadu práce učinily pokus o sociální šetření, žalobce nebyl zastižen, na zvonek č. 15 bylo 4x zvoněno, vchod byl uzavřen, oznámení o šetření bylo vhozeno do schránky a sepsání protokolu bylo ukončeno v 7:30 hod. Dne 18. 11. 2019 sdělil žalobce Úřadu práce ČR, že byl toho dne od 7:20 hod na vyšetření v Městské nemocnici Ostrava, kdy lékař konstatoval nutnost infuzí a klidového režimu a užívání léků na bolest a prodloužil mu pracovní neschopnost. Žalobce vyzval pracovníce, nechť provedou šetření ve dnech 19. nebo 20. 11. 2019 a kontaktují žalobce na jeho mobilním čísle. Dne 20. 11. 2019 v 9:58 hod zaslal žalobce pracovníci Úřadu práce ČR e-mail se sdělením, že očekává kontrolu, nicméně od 13:00 hod do 15:00 hod má vycházky a nebude k zastižení, neboť si potřebuje vyřídit osobní záležitosti. Obsahem správního spisu je také podnět Policii ČR podaný žalobcem pro podezření ze spáchání trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 trestního zákoníku pověřenou pracovníci Úřadu práce ČR paní G. H. DiS. Poslední záznam ze sociálního šetření je záznam sepsaný dne 22. 11. 2019 v 6:42 hod, který obsahuje text: zvonek označen – 6x zvoněno, 1x voláno na tel. č. X – nedostupný, cca 6:53 – doručena SMS na tel. č. paní P., že je již tel. č. X dostupný, již jsme byly v tramvaji a jely na další šetření. Když byla paní P. na šetření, volal pan K. zpět, ať se vrátíme a prošetříme jej nyní, že čeká. Protokol je ukončen v čase 6:50 hod.

7. Rozhodnutími Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě specifikovanými v prvním odstavci tohoto rozsudku byly žádost o dávku příspěvku na živobytí a žádost o dávku doplatek na bydlení zamítnuty. Odvolání žalobce proti oběma uvedeným rozhodnutím byla napadenými rozhodnutími zamítnuta a rozhodnutí orgánu prvního stupně byla potvrzena s odůvodněním, že odvolatel nesplnil povinnosti stanovené ve výzvě, tj. neumožnil provedení sociálního šetření a neosvědčil tak skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši a výplatu.
8. K námitce žalobce se soud zabýval nejprve otázkou, zda byl správní orgán oprávněn provést sociální šetření a zda trval na jeho provedení důvodně a oprávněně, a následně otázkou, zda je zákonný závěr žalovaného, že žalobce neumožnil sociální šetření, a tím nesplnil své povinnosti.
9. Dle ust. § 63 odst. 1 věty první zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, jsou zaměstnanci orgánů pomoci v hmotné nouzi na základě souhlasu žadatele o dávku, příjemce dávky a osob společně posuzovaných oprávněni v souvislosti s plněním úkolů podle tohoto zákona vstupovat do obydlí, v němž tyto osoby žijí, a to s cílem provádět sociální šetření, popřípadě šetření v místě pro vyhodnocení podmínek nároku na dávky.
10. Dle ust. § 63 odst. 2 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, pokud žadatel o dávku, příjemce dávky nebo osoba společně posuzovaná tím, že nedají souhlas se vstupem do obydlí, znemožní provedení sociálního šetření, popřípadě šetření v místě, k ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výši, může jim být žádost o dávku zamítnuta nebo dávka odejmuta, popřípadě snížena její výše.

11. Dle ust. § 49 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, jsou žadatel o dávku, příjemce i společně posuzované osoby povinni osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav. Podle odstavce 2 písm. b) téhož ustanovení je příjemce dávky povinen vyhovět výzvě orgánu pomoci v hmotné nouzi, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán pomoci v hmotné nouzi delší lhůtu. Podle odst. 5 téhož ustanovení nesplní-li osoba uvedená v odstavcích 1 až 4 ve lhůtě stanovené příslušným orgánem povinnosti uvedené v odstavcích 1 až 4, může být po předchozím upozornění žádost o dávku zamítnuta, výplata dávky zastavena, nebo dávka odejmuta.
12. Z citovaného ustanovení § 63 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi plyne, že správní orgán je oprávněn provádět sociální šetření. Cíl sociálního šetření je v napadených rozhodnutích specifikován (str. 4), a to tak, že sociální šetření mělo přispět k „ověření rozhodných skutečností uvedených žadatelem o dávku, jeho sociálních a majetkových poměrů a okruhu společně posuzovaných osob“. Potřeba provedení sociálního šetření byla odůvodněna a nejednalo se o samoučelné či svévolné jednání správního orgánu. Uvedený účel sociálního šetření odpovídá obsahu spisu, kdy žalobce byl opakovaně vyzýván k doložení podkladů a osvědčení svých poměrů. Bylo mu konkrétně vysvětleno, v čem spočívají pochybnosti (viz protokol ze dne 23. 10. 2019). V příloze k žádosti - formuláři potvrzení o celkových sociálních a majetkových poměrech nezl. M. K. - žalobce neuvedl, že syn M.vlastní byt. Objevily se tedy nesrovnalosti a rozporuplné informace, které oprávněně vedly pracovnice úřadu práce k pochybnostem, jaké jsou skutečné sociální a majetkové poměry žalobce a jeho syna a zda je naplněna podmínka § 11 odst. 2 zákona o hmotné nouzi, podle které je žadatel povinen usilovat o zvýšení příjmu vlastním přičiněním, čímž se rozumí také zvýšení příjmu prodejem nebo jiným využitím majetku, a to včetně majetku rodinných příslušníků a osob společně posuzovaných. Pochybnosti mohly být rozptýleny právě sociálním šetřením v místě bydliště žalobce. V tomto konkrétním případě bylo provedení sociálního šetření důvodné a legitimní za účelem ověření majetkových a rodinných poměrů žadatele a jeho potřeba má oporu ve správním spisu, mělo smysl pro posouzení dávky a nebylo prováděno šikanózním způsobem, ale tak, aby byly poměry žadatele zjištěny objektivně, jak uvádí žalovaný. Za tímto účelem je pochopitelné, že nemohlo proběhnout v předem konkrétně ohlášeném termínu.
13. Žalobce v žalobě odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2009, č. j. 3 Ads 133/2008-70, které však není dle názoru soudu na posuzovaný případ přílehlavé, neboť v odkazovaném judikovaném případě žalobce k prokázání rozhodných skutečností, svých majetkových a sociálních poměrů, předkládal alternativní důkazy s dostatečnou vypovídací hodnotou, a to protokoly o bezvýslednosti exekučního soupisu, které prokazovaly, že v jeho bytě se nenachází žádný hodnotný majetek. Žalobce ve správním ani soudním řízení žádné takové alternativní důkazy nenabídl.
14. Naproti tomu krajský soud považuje za přílehlavé rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2017, č. j. 6 Ads 220/2016-32, které popisuje účel sociálního šetření a reaguje také na výše uvedené rozhodnutí ve věci sp. zn. 3 Ads 133/2008. Nejvyšší správní soud konstatuje: „*Pokud přes toto poučení neumožnil správním orgánům ani zčásti ověřit jeho majetkovou situaci jiným způsobem, např. protokoly o bezvýslednosti soupisu, jako tomu bylo ve*

věci posuzované Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 19. 2. 2009, č. j. 3 Ads 133/2008 – 70, bylo na místě, aby mu správní orgány nepřiznaly dávky pomoci v hmotné nouzi, neboť takový výsledek odpovídá míře nespolupráce stěžovatele se správními orgány.“

15. Ze správního spisu bylo zjištěno, že byly provedeny celkově 4 pokusy o sociální šetření, z čehož dva pokusy byly provedeny po předchozí výzvě k umožnění sociálního šetření v termínu, který bude zvolen pracovními úřadu práce v předem ohlášeném čtyřdenním intervalu. I kdyby k pokusu ze dne 18. 11. 2019 (v pořadí třetímu) nebylo přihlíženo, protože žalobce se následně omluvil a uvedl, že byl u lékaře, tři ostatní pokusy považuje soud za dostatečné. Nicméně o důvodnosti této omluvy ze dne 18. 11. 2020 lze mít pochybnosti, neboť omluva žalobce nebyla učiněna předem a žalobce nedoložil žádné potvrzení či lékařskou zprávu, a to ačkoliv byl dne 13. 11. 2019 poučen ve sdělení Úřadu práce ČR, že nebude-li z vážných důvodů šetření schopen umožnit, je nutné tuto skutečnost ihned řádně nahlásit a prokazatelně dokázat. Čtvrtý pokus o sociální šetření proběhlý dne 22. 11. 2019 v 6:42 hod byl proveden v intervalu předem avizovaném, v době, kdy žalobce neměl vycházky a současně se jednalo o čas dostatečně brzký na to, aby žalobce ještě nedoprovázel syna do školy. Bylo zvoněno 6x na zvonek a bylo 1x telefonováno na žalobcem uvedené tel. číslo.
16. Krajský soud souhlasí se žalovaným, že neuskutečnění sociálního šetření při druhém pokusu dne 17. 10. 2019 hraničí s úmyslným zmařením sociálního šetření, neboť žalobce byl zastižen ve svém bydlišti v čase 8:32 hod, avšak uvedl, že musí ihned odejít, ač to nebyla plná pravda. Jak bylo později zjištěno, měl časový prostor se na odbor státní sociální podpory za pracovníci paní S. dostavit kdykoliv v časovém rozpětí 8 – 11 hodin, nebyl objednan na konkrétní termín. Žalobce toto jednání, které vedlo ke zmaření sociálního šetření, v průběhu správního ani soudního řízení věrohodně nevysvětlil.
17. Žalobcem navržené důkazy, a to 4 oznámení o provedení neúspěšného pokusu sociálního šetření, e-mailová korespondence a sdělení žalobce k provedené kontrole dne 18. 11. 2019, soud shledal nadbytečnými, neboť se částečně překrývají s obsahem správního spisu. Správní spis představoval dostatečný podklad pro rozhodnutí soudu.
18. Soud s ohledem na vše výše uvedené dospěl k závěru, že žalobce neumožnil provedení sociálního šetření, které mělo být provedeno oprávněně a mělo legitimní cíl, a proto nesplnil povinnosti uložené mu zákonem, a to ust. § 63 odst. 1, 2 a § 49 odst. 1 písm. a) z. č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.
19. Soud se shoduje s odůvodněním napadených rozhodnutí a odkazuje na ně. Žaloba není důvodná, a proto ji ve smyslu § 78 odst. 7 s. ř. s. krajský soud zamítl.
20. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce ve věci úspěch neměl a žalovanému jednak prokazatelně v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nevznikly a za druhé podle ust. § 60 odst. 2 s. ř. s. ve věcech důchodového pojištění, úrazového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče správnímu orgánu náhrada nákladů řízení nenáleží ani v případě plného úspěchu ve věci.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 23. 9. 2020

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně